

Formannskapet 20.08.20

I delårsrapporten estimeres et samlet merforbruk i tjenestene på 30 mill kr for året 2020. Det er dette tallet som må ha fokus i det videre arbeid med styring av aktivitet og økonomi. Den foreliggende delårsrapporten gir god oversikt/beskrivelse av utfordringsbildet. Delårsrapport tre, som kommer etter utløpet av august måned, vil bli mye kortere og tiltaksfokusert. Rådmannen vil legge fram denne til formannskapets møte allerede 17. september. Faktagrunnlaget fra foreliggende delårsrapport vil da bli brukt, mens delårsrapport tre skal fokusere på tiltak fra dette beskrivelsesgrunnlaget.

www.verdal.kommune.no

Utfordringsbildet

Verdal
kommune

- Taper penger raskere enn vi tåler – estimat merforbruk drift 30 mill kr
 - Nyansere (vi taper mye på noen få tjenester) – hjemmetjeneste 12,6 mill
 - Behovet for å holde budsjett resten av året
 - Stoppe merforbruket – krever tiltak som virker raskt
 - Må regne med at disposisjonsfondet tappes pga merforbruk 2020 – dispfondet må skjermes
- Årsakene til ubalanse er beskrevet i delårsrapporten – men få tiltak – hvorfor?
- Stor usikkerhet om kompensasjon korona og virkningene på rammevilkår
- Skal vi stramme inn i 2020 pga korona?
 - Hvilke forhold kan bedre situasjonen (det vi ikke styrer selv)
 - Skatt, pensjon?, renter?, koronapakker fra regjeringen?
 - Utfallsrommet – usedvanlig stort
 - Nye koronautbrudd, nedstenging, utvikling i kommuneøkonomi, hva er nivået i 2021?
 - Konsekvens av pessimistisk anslag:
 - Setter tiltak som vi ikke behøver nå, men som vi uansett må gjøre i ØP 2021-2024
 - Konsekvens av optimistisk anslag:
 - Setter omstilling for sent, tapt dispfond, store ekstra kutt i 2021 og videre inn i øk.plan
- Gir situasjonen nå en kursendring i ny ØP?
 - Kommunene ber om forutsigbarhet – får vi det tidligst mai 2021?
 - Skal vi legge til grunn at vi stort sett har fått de kompensasjoner vi kan få, gitt ønsket koronautvikling?
 - Kan vi legge til grunn at evt nye runder med koronautbrudd løses med nye hjelpepakker?
 - Hvis svar på alle spørsmål er ja – da utarbeides ny økonomiplan under disse forutsetningene

www.verdal.kommune.no

Utsetter budsjettkutt til høsten

Budsjettsignalene som KS har fått så langt, tyder på at kommunene venter med eventuelle kutt til høsten. Situasjonen med korona er for uoversiktlig nå, mener mange.

HERMANN MÖHRING
915 47 914

KS pleier å følge kommunenes økonomiske situasjon tett og foretar jevnlig undersøkelser om budsjettsituasjonen. Signalene hittil tyder på at det er for tidlig å få en tilfredsstillende oversikt over hvordan det står til i de enkelte kommunene.

Ikke minst fordi det fortsatt er uklart hva koronautbruddet vil bety av ekstraordinære utgifter og tapte inntekter når streken engang kan settes, mener KS. Dessuten er det fortsatt uavklart hva den endelige statlige kompensasjonen blir for kommunene.

Venter til august

Sikkert er imidlertid at mange kommuner har latt være å kutte i sine budsjetter nå.

- Vi har fått signaler fra kommunene om at det er vanskelig å få full oversikt over de økonomiske effektene av virusutbruddet, og at mange derfor legger opp til en full budsjettgjennomgang over sommeren, sier spesialrådgiver kommuneøkonomi Martin Fjordholm i KS til Kommunal Rapport.

Så langt tyder mye på at kommunebudsjettene i år påvirkes av følgende tre faktorer:

- direkte utgifter og innsparinger som følge av koronautbruddet og smitteverntiltakene
- andre budsjettjusteringer eller kutt som ikke skyldes covid-19
- utsettelse eller forsinkelse av effektiviseringstiltak/omstilling

Verdal
kommune

Kommunal Rapport 01.07

Situasjonen vår er svært lik den som beskrives.

- Store avvik
- Vanskelig å beregne eksakt
- Underliggende drift
- Organisasjon i unntakstilstand

Usikkerheten vil prege inngangen til arbeidet med ny økonomiplan.

www.verdal.kommune.no

Faktorer som er endret

- Engangssaker
 - Ressurskrevende tjenester, innstramming i ordningen
- Finansmarkedet (og utvikling på børs, virker på pensjonsmidler)
- Arbeidsledighet
- Lønns- og prisutvikling
- Beredskapskostnader korona
- Andre kostnader korona som er vanskelig å beregne
- Direkte henførbare koronakostnader – (10,6 mill)
 - Ingen koblinger mellom lokale kostnader og kompensasjoner

Totaloversikt økonomi

Beløp i 1000	Avvik hiå.	Budsjett 2020	Årsprognose 2020	Prognose årsavvik	
Sum generelle driftsinntekter	9 306	-914 242	-916 307	2 065	
Avskrivninger	-1 948	62 140	64 088	-1 948	
Motpost avskrivninger	1 948	-62 140	-64 088	1 948	
Netto finansutgifter	443	89 000	82 695	6 305	?
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	0	5 594	2 499	3 095	
Til disposisjon	9 748	-819 648	-831 113	11 465	
Administrasjon, styring og fellesutgifter	4 383	107 807	96 905	10 901	
Barnehage	-2 918	118 376	121 306	-2 930	x
Grunnskole	-4 799	206 673	214 651	-7 978	x
Helsestasjon og lege	457	44 234	44 411	-177	
Helse og omsorg	-17 192	230 428	261 323	-30 895	x
Sosiale tjenester	606	33 653	31 723	1 930	?
Barnevern	721	32 681	32 731	-50	
Kultur og idrett	-444	26 506	26 656	-149	
Plan	330	3 608	4 045	-437	
Landbruk og næring	115	6 414	6 414	0	
Samferdsel og veier	-447	8 680	8 680	0	
Brann og redning	-42	10 594	11 007	-413	
Vann avløp og renovasjon, selvkost	-65	-17 887	-17 887	0	
Kirke	43	7 881	7 881	0	
Tjenester utenfor ord. kommunalt ansvarsområde	-7	0	7	-7	
Sum disponering	-19 259	819 648	849 852	-30 204	
Merforbruk -/mindreforbruk +	-9 511	0	18 739	-18 739	

Verdal
kommune

Budsjettavvik

Tapt skatt
Komp rammetilskudd
Mindre utbytte NTE
Lavere renteutgifter

Merforbruk tjenester

Noen få og store tjenester
-Korona
-Enkelthendelser
-For høyt driftsnivå

verdal.kommune.no

Korona

Direkteført 10,6

Alt det andre?

Ks beregninger 22-35 mill totalt

- Konsekvenser beslutninger i kriseledelsen
- Beredskap
- Utskrivingspraksis sykehus
- Periode med koronaturmus
- Effektivitetstap
- Videreført ubalanse som skulle vært tatt ned
- Fravær

Kvæerner gavemidler 5

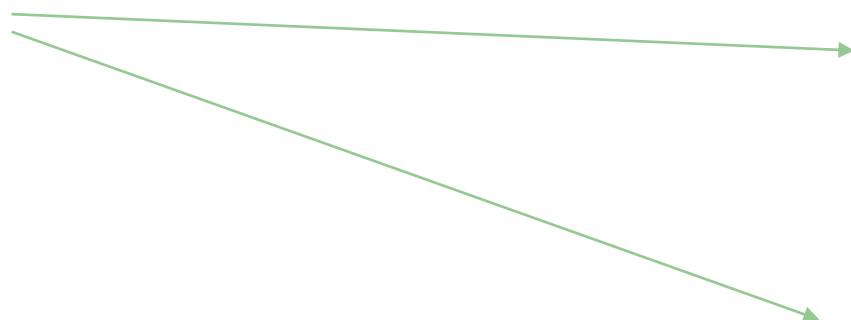
Lønn	Jan-mai	Juni-August	Totalt
Administrasjon	-	29 528	29 528
Barnehage	6 019	137 960	143 979
Barnevern	-	66 849	66 849
Felles	15 017	-	15 017
Grunnskole	290 935	858 024	1 148 959
Helsestasjon og lege	135 138	41 986	177 124
Pleie og omsorg felles	106 424	76 791	183 215
Pleie og omsorg i hjemmet	2 294 340	976 477	3 270 817
Pleie og omsorg i institusjon	951 893	485 342	1 437 235
Lønn total	3 799 766	2 672 957	6 472 723

Andre utgifter	Jan-mai	Juni-August	Totalt
Administrasjon	171 369	11 382	182 751
Barnehage	134 809	919 103	1 053 912
Barnevern	7 488	-	7 488
Brann og redning	39 536	-	39 536
Felles	18 978	-	18 978
Grunnskole	178 936	66 286	245 222
Helsestasjon og lege	198 502	63 887	262 389
Kommunale boliger	26 364	1 278	27 642
Kultur og idrett	63 620	32 065	95 685
Landbruk og næring	-	7 000	7 000
Pleie og omsorg felles	-	117 286	117 286
Pleie og omsorg i hjemmet	71 521	104 020	175 541
Pleie og omsorg i institusjon	1 370 409	267 626	1 638 035
Samferdsel og veier	1 277	-	1 277
Sosialtjeneste NAV	180 850	100 304	281 154
Vann, avløp og renovasjon	4 564	-	4 564
Andre utgifter total	2 468 223	1 690 237	4 158 460

Totalt	6 267 989	4 363 194	10 631 183
---------------	------------------	------------------	-------------------

Hvordan forstås merforbruk og innstramminger eksternt?

Gapet mellom budsjett og regnskap er økende (noen tjenester... ikke alle)

Målt aktivitet og forbruk (merforbruk)
Ikke klart å nedskalere drift

Planlagte og bevilget aktivitet (etter budsjett)
Politisk vedtatt nivå

Har eksempelvis hjemmetjenesten hatt en reell innstramming eller bare på papiret?
Er merforbruk bevis for manglende bevilgning?

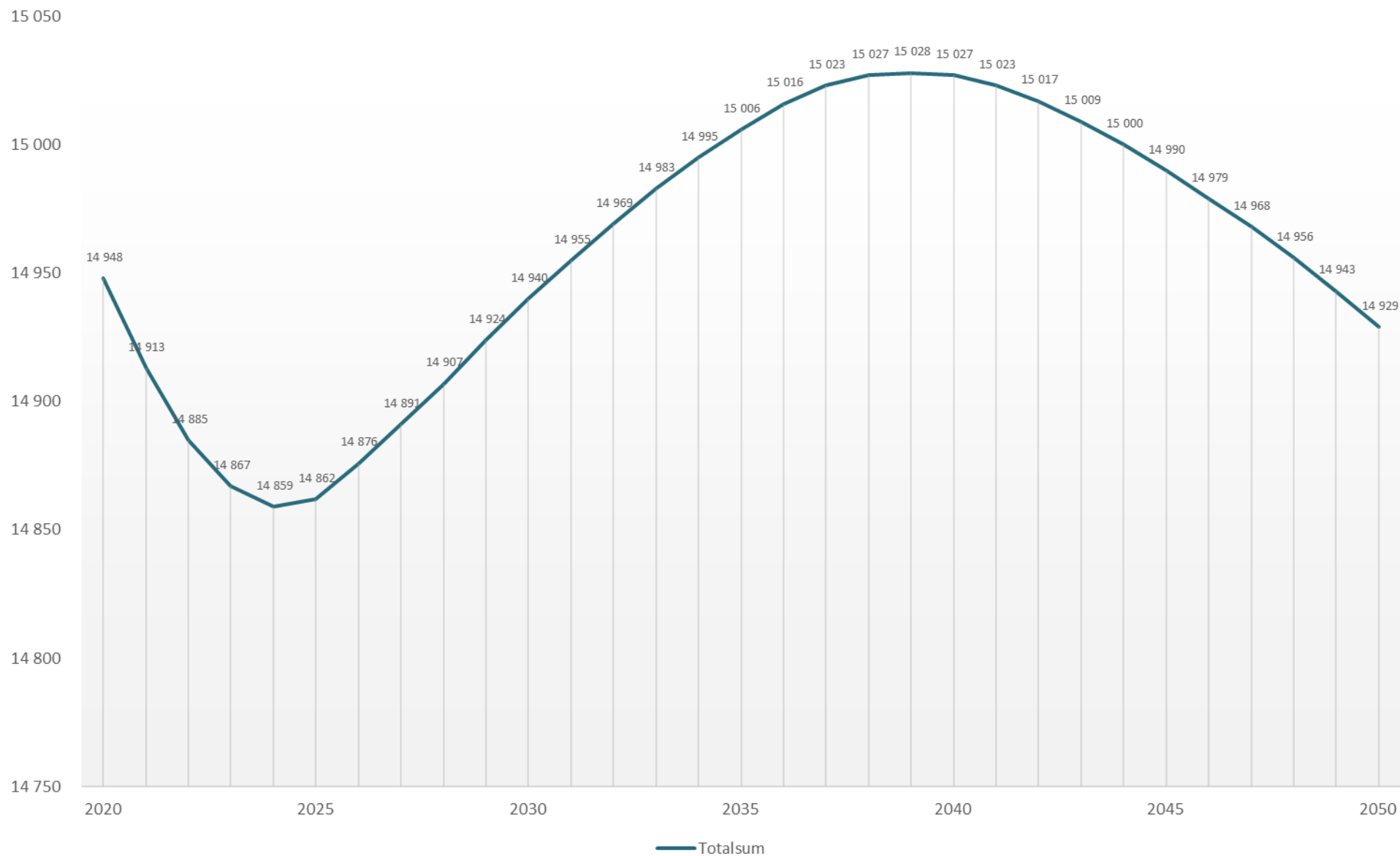
Økt vanskelighetsgrad – Bedre rapportering

Verdal
kommune

- Styring som har vært «god nok» utfordres når budsjettene kuttes mye over flere år
 - Store endringer i driftsnivå krever mer enn videreføring av driftsnivå med samme tjenester og samme ressursbruk
 - Fokus endres fra tradisjonell administrativ og faglig styring til endringsledelse og økt økonomifokus
 - Trangere kommuneøkonomi og endringer i befolkning og behov er varslet. Så kom korona på toppen.
 - Styring er verdibasert. Kommunens økonomiske utfordringer kan ikke løses effektivt med detaljert rådmannsstyring og rigide kontrollrutiner.
 - Verdibasert ledelse – ledere med budsjettansvar har ansvaret og virkemidlene – skal også finne tiltak og iverksette tiltak
- Lavere budsjett er en bestilling av tiltak som skal gi budsjettet realisme
 - Ledere skal levere tiltak som gir budsjettet realisme - tiltakene krever så administrativt eller politisk vedtak og iverksettelse
 - Ideelt sett er tiltakene klare før året starter – unntaksåret 2020 med stor endringstakt(se ØP) og korona
- Hvis tiltak ikke gjøres (fort nok) oppstår et merforbruk
 - Merforbruk er ikke det samme som urealistisk budsjett - realisme i budsjett måles i kostra, statsbudsjettberegninger, analyser osv
 - Rådmannen ser at koblingen merforbruk/budsjettrealisme brukes (feil) av interessegrupper, media osv.
 - Styringsprinsippet i ØP er at budsjett/bevilgninger styres av behov, ikke av forbruk
- Styring og rapportering
 - Tjenestene rapporterer tilbake at det er for lite penger pga store budsjettkutt
 - Forklaringsmodeller gjenbrukes i stor grad – og er ikke alltid like godt dokumentert
 - Rapportering av tiltak blir for tynn når budsjettavvikene blir store.
 - Det kreves en bedre metodikk for å operasjonalisere handling tidlig nok. Herunder å skille mellom langsiktige tiltak og tiltak som kan stoppe merforbruk effektivt.
- Behov for å jobbe med styringskultur og rapportering
 - En krevende økonomi betyr at delårsrapportene må videreutvikles.
 - Det må gis bedre svar på om virksomhetsområdene har lykket med prosesser for å kunne tilpasse seg til vedtatt budsjetttramme. Det er mao ikke tilstrekkelig at rapportene beskriver at det ble for lite penger til å opprettholde driften som før.
 - Behovet for bedre styringskultur/rapportering har kanskje vært kamuflert at gode ekstraintekter
 - Kan midlertidig bli behov for å stramme inn rutiner og innføre noe mer kontroll via rådmannsfunksjonen (årsverk, innkjøp mv)

Utvikling innbyggertall Verdal 2020-2050

Verdal kommune

Hovedtrender

Konjunktur og fremskrivning

Innvandring

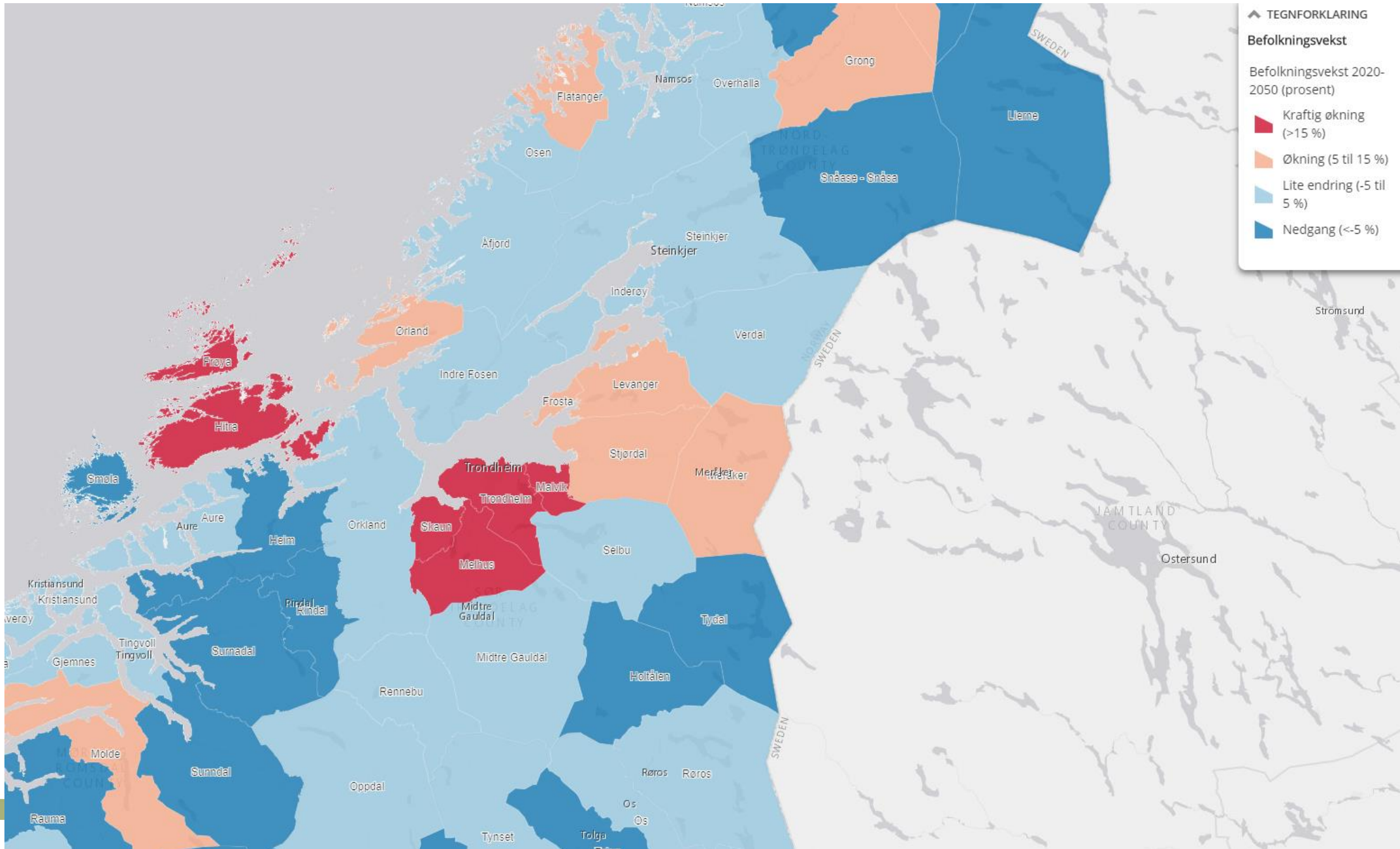
Totalen ganske uendret

Barn faller

Yrkesaktive faller

Eldre vokser

kommune.no

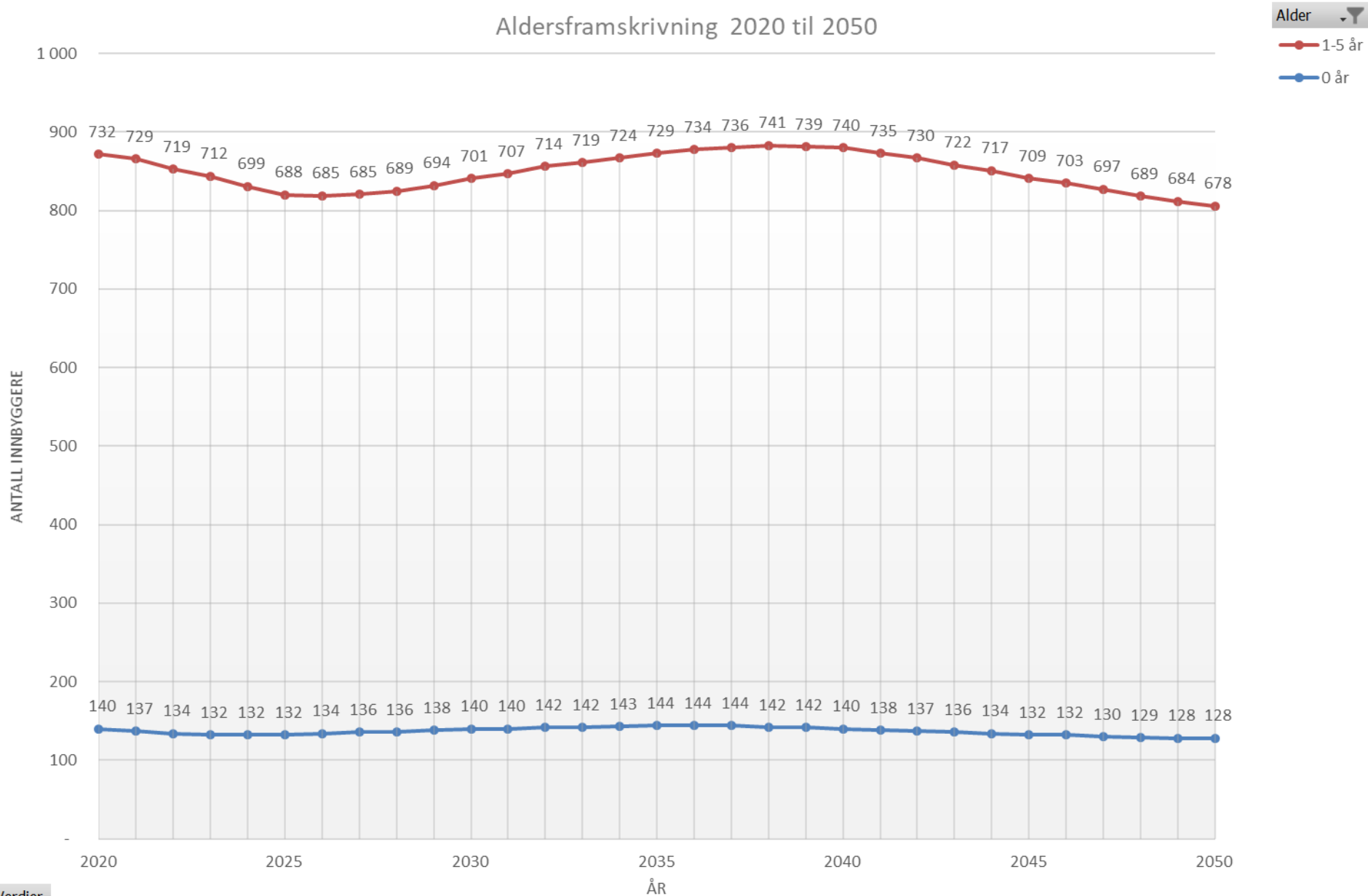

Temasider med interaktive kart

<https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/befolkningsframskrivinger-til-2050-for-hver-enkelt-kommune-sok-i-kart>

veig vis - Mater - Lysbildema for a endre denne teksten

Aldersframskrivning 2020 til 2050

Alder
1-5 år
0 år

Verdal kommune

Småbarn og barnehage

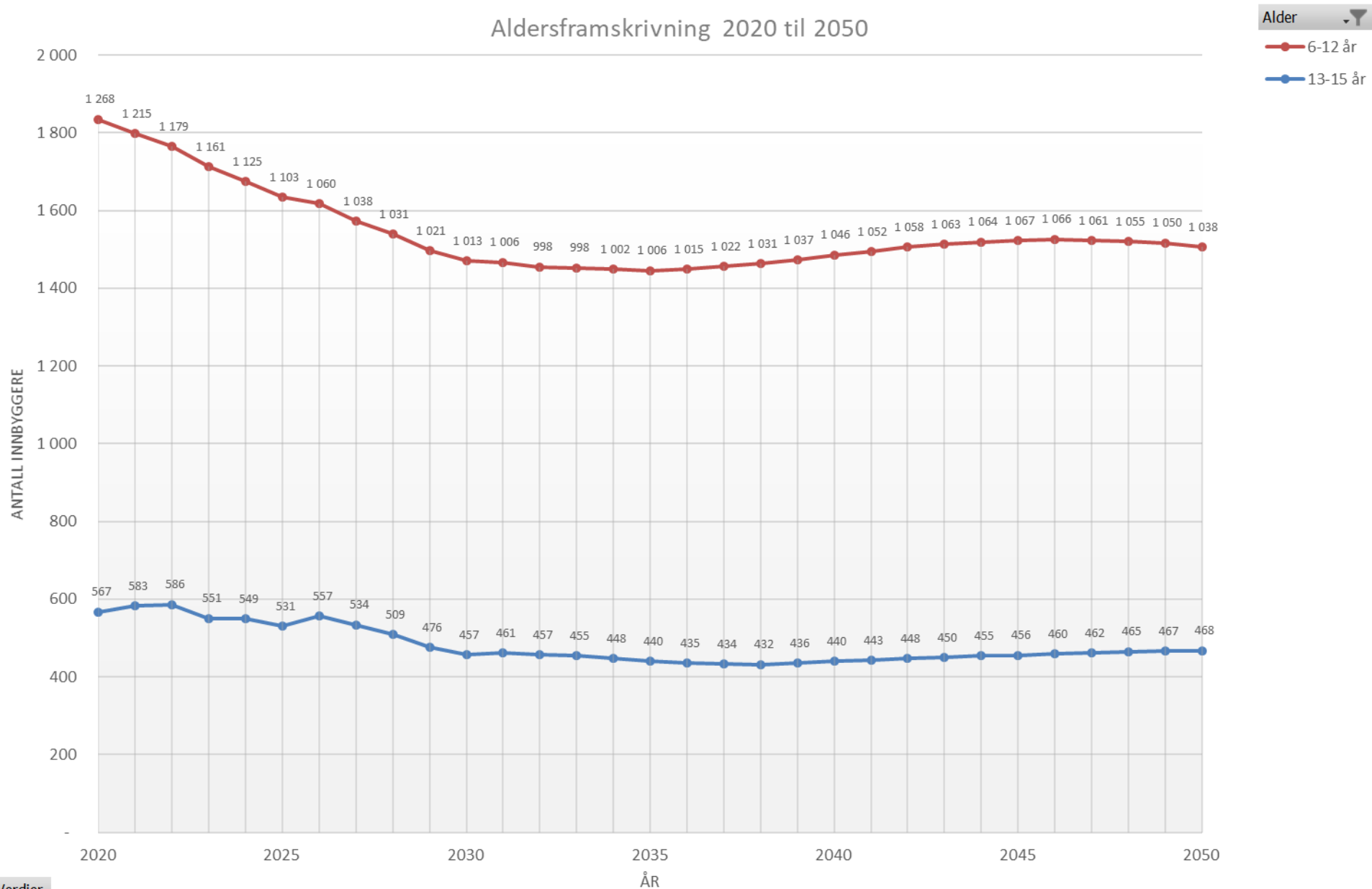
Stabilt (0-åringer)
Utvikling litt ned 1-5 år

Behov barnehage

kommune.no

Verdier

Aldersframskrivning 2020 til 2050

Alder
6-12 år
13-15 år

Verdal kommune

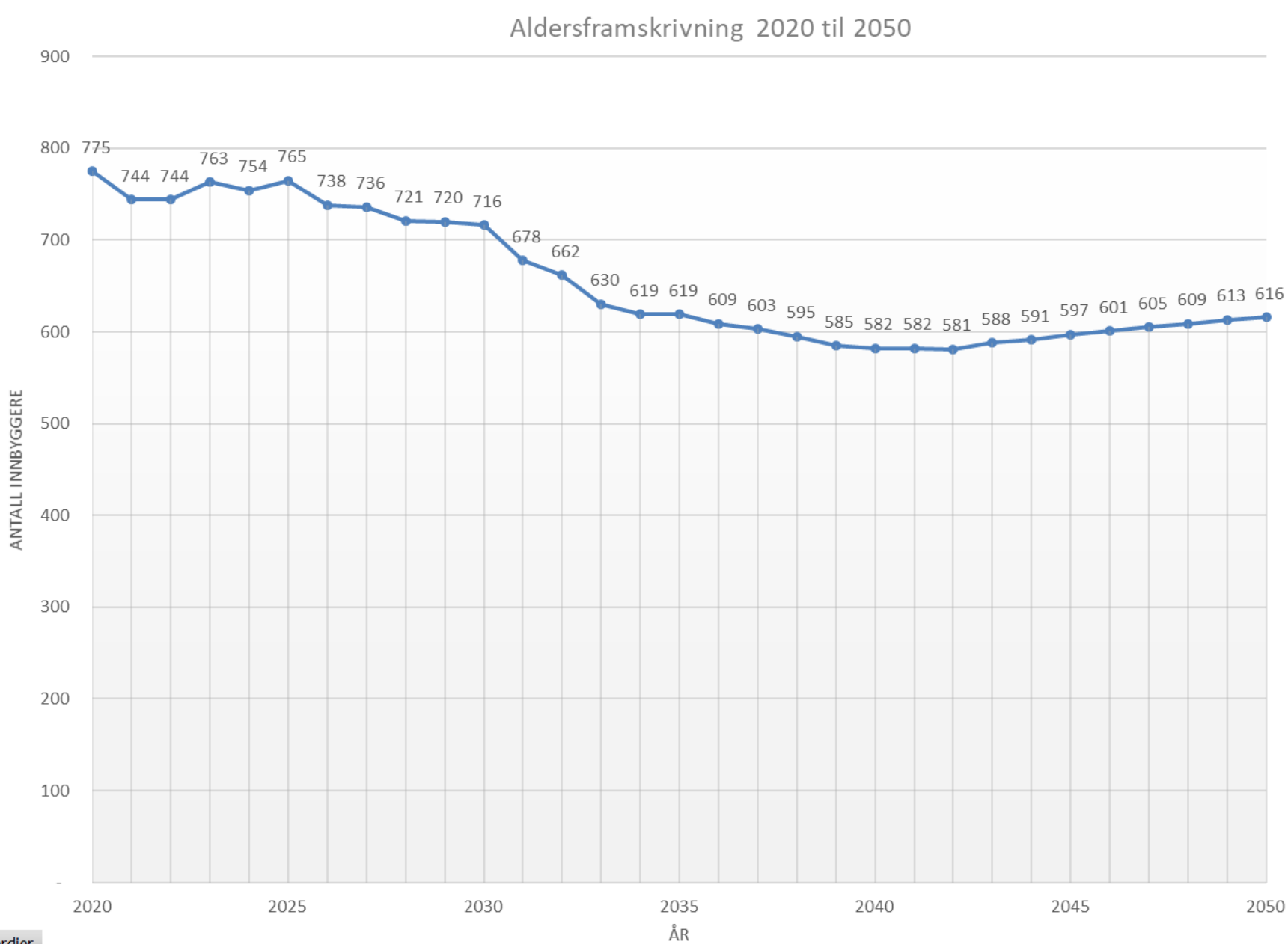
Skolealder

Antallet ned og flater deretter ut

Verdier

ommune.no

Aldersframskrivning 2020 til 2050

Verdal kommune

Ungdom

Antall ned og deretter svak vekst

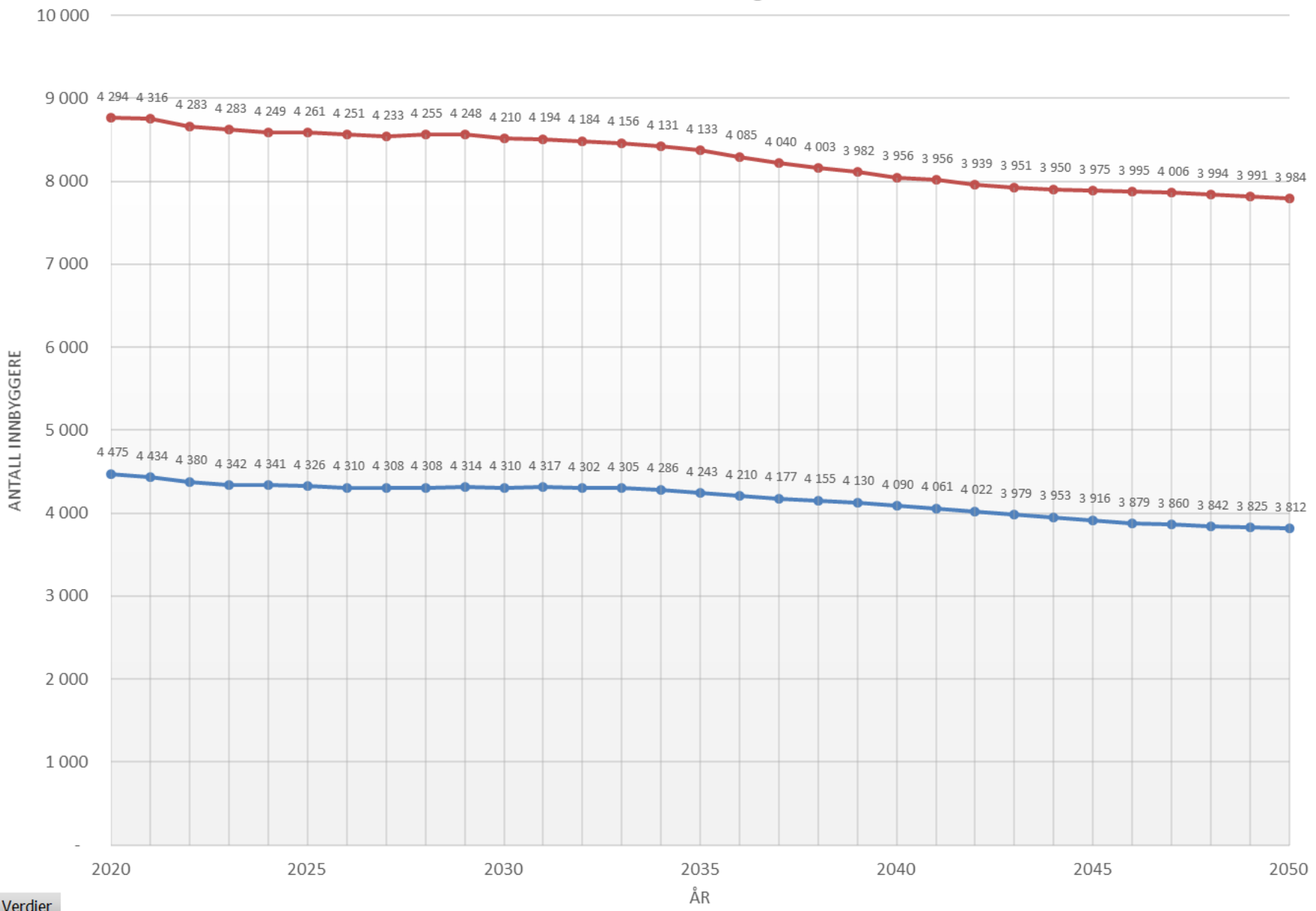
Aldersframskrivning 2020 til 2050

Alder
45-66 år
20-44 år

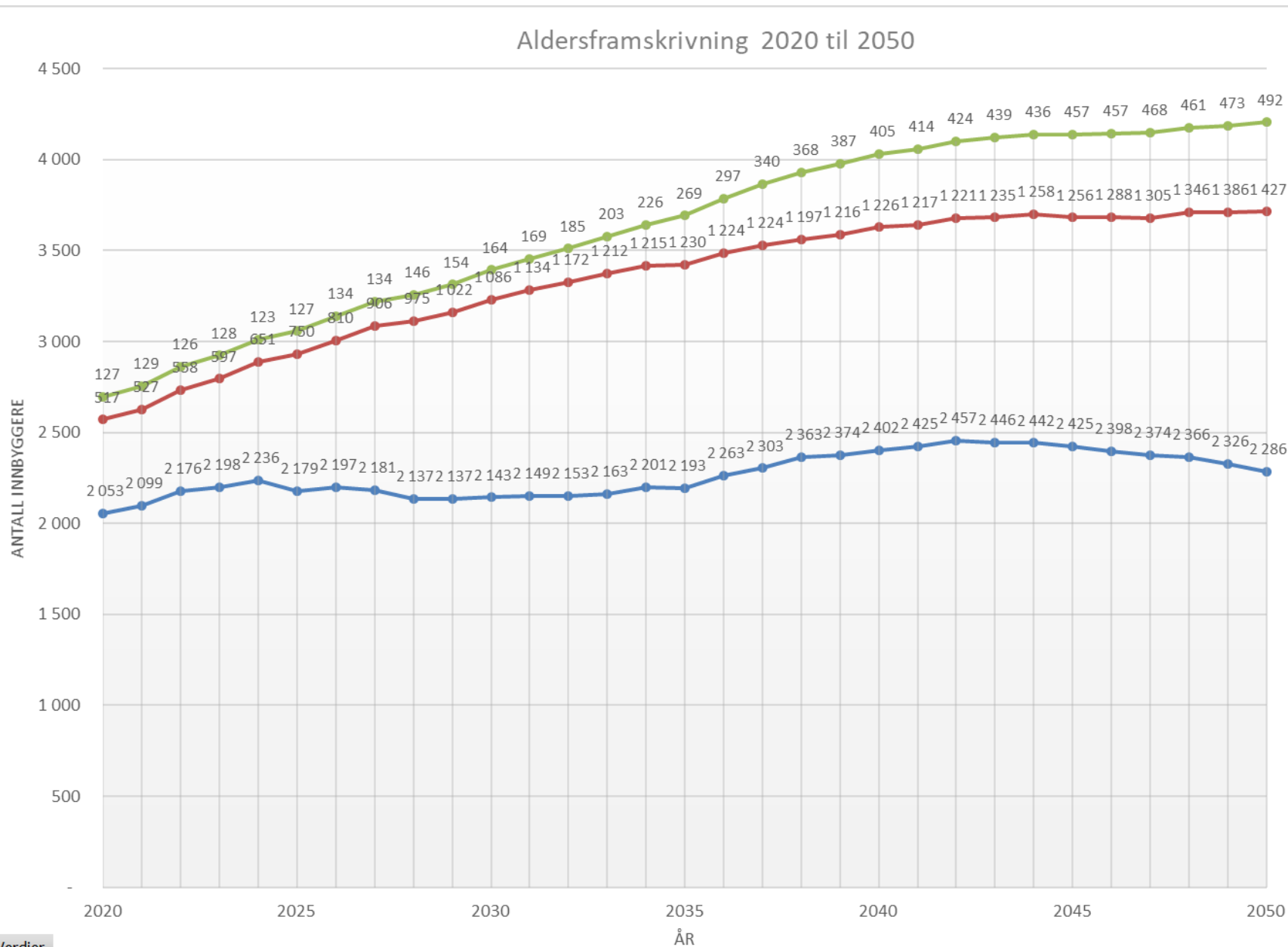
Verdal kommune

Yrkesaktiv befolkning

Reduseres

Aldersframskrivning 2020 til 2050

Alder
 90 år eller eldre
 80-89 år

Verdal kommune

Eldre del av befolkning

Som forventet vekst

Verdier